

Høringsuttalelse fra Hjernerådet vedrørende "Utviklingsplan for Sunnaas sykehus HF mot 2035"

Hjernerådet er en paraplyorganisasjon som arbeider for å fremme forskning, forebygging og behandling i feltet hjernehelse og hjernesykdommer. Hjernerådet har 53 medlemmer: faglige foreninger og organisasjoner, forskernettverk og kompetansesentre, og organisasjoner for brukere og pårørende. Sunnaas sykehus HF er blant de faglige medlemmene, og Hjernerådet vil derfor holde høringsuttalelsen på et overordnet plan.

Høringsuttalelsen vektlegger Sunnaas' posisjon som nasjonalt ledende innenfor fysikalsk medisin og rehabilitering. Den fremtidige rehabiliterende behandlingen i Norge vil i stor grad bli lagt til kommunene. Det påhviler derfor den spesialiserte rehabiliteringstjenesten et særlig ansvar for å utforme rammene for pasientgrupper og pasientforløp i spesialisthelsetjenestens tilbud. Dette diskuteres i utviklingsplanen, hovedsakelig i et regionalt perspektiv, men bør nok sees på som en nasjonal utfordring. Sunnaas profilerer seg spesielt på behandling av pasienter med hjerneskode, ryggmargsskade/multitraume, smertebehandling, sjeldne sykdommer og barn og unge. Kompetanseoverføring til og samarbeid med de andre regionene bør vektlegges særskilt, ikke minst for de to siste gruppene.

Det fremgår at gjennomsnittsalderen for behandlede pasienter i alle voksegruppene er lav, på rundt 50 år eller lavere. Hjernerådet vil påpeke at dette sannsynligvis representerer en bias i henvisning med potensiell betydning for erfaringsgrunnlag, kompetansegrunnlag og forskning. Generelt vil vi påpeke behovet for spesialisert rehabilitering også i høyere aldersgrupper, som så vidt berøres som en fremtidig utfordring.

Hjernerådet vil fremheve Sunnaas' betydelige innsats i vitenskapelig arbeid innenfor rehabiliteringsmedisin og oppmuntre til videre initiering av multisenteraktivitet. Nasjonale registre er en av Norges store vitenskapelige styrker og etablering av slike nasjonale og gjerne også nordiske registre bør være et mål for norsk rehabiliteringsmedisin. Registeret for ryggmargsskader er et slikt eksempel.

Av utviklingsplanen fremgår det at ambulante tjenester, intervensjonssenter, styrking av den nasjonale og regionale rollen i fagutviklingen og utvikling av innovative behandlingsformer er spesielle målområder. Hjernerådet støtter Sunnaas' vurdering av utviklingsbildet og endringsfaktorene i fremtidens rehabiliteringsmedisin. Våre brukerorganisasjoner representerer et tilnærmet komplett bilde av sykdomspanoramaet i hjernefeltet og er spesielt opptatt av de geografiske

skjevhetene i det nåværende spesialiserte rehabiliteringstilbudet. Det er derfor gledelig at Sunnaas løfter regionale ulikheter i tilbudet også i utviklingsplanen. Det andre aspektet som stadig løftes av våre medlemmer er mangelen på gode og likeverdige tilbud for kognitiv rehabilitering. Her er det også et behov for innovasjon og vitenskapelig aktivitet. Selv om dette aspektet inngår som en naturlig del flere steder i utviklingsplanen, skulle Hjerneverrådet gjerne sett at det ble spesielt fremhevet.

Utviklingsplanen fremstår grundig og gjennomarbeidet i store trekk, med en analyse av det fremtidige utfordringsbildet i rehabiliteringsmedisin som Hjerneverrådet kan slutte seg til. Poengteringen av fokuset på det å leve med kronisk sykdom er i tråd med våre medlemmers tilbakemeldinger om ønsket fokus. Det savnes imidlertid en vektlegging av samhandlingen med bruker- og pårørendeorganisasjoner, involvering av brukerkonsulenter i klinisk arbeid og brukerperspektivet i forskningssammenheng. Dette er ikke berørt i utviklingsplanen, og etter Hjerneverrådets mening er dette et så sentralt aspekt at det bør inngå som et eget avsnitt.

Utvikling av gode forløp, kvalitetsundersøkelser, patient audits og samarbeid med bruker- og pårørendeorganisasjoner samt arbeid mot beslutningstagerne berøres i kapittel 6 og det vil være helt sentralt at Sunnaas fortsetter å legge stor vekt på disse aspektene for å bidra til fortsatt vekst i spesialisert rehabiliteringsmedisin. Hjerneverrådet ønsker lykke til i arbeidet med å videreutvikle tilbudet ved denne sentrale institusjonen for spesialisert rehabilitering av mennesker med lidelser i nervesystemet.

Bergen 20.03.2018

Med vennlig hilsen og på vegne av Hjerneverrådets styre

Anette Storstein
Nestleder i Hjerneverrådet